

Waar een skill is, is een weg

Toekomstbestendig onderwijs in de klas

Onderwijs moet leerlingen voorbereiden op een toekomst in een steeds sneller veranderende maatschappij. Over hoe dat onderwijs eruit moet zien, bestaan veel mooie gedachten. Maar hoe vertaal je deze naar handelen in de klas? Een vraag die veel directeuren al menig hoofdbreken heeft gekost. Verantwoorde boeken, inspirerende betogen op congressen, nota's die nopen tot actie. Velen zien het mooie van die ideeën, schoolteams praten erover, directies nemen ze op in de schoolplannen. Maar dan komt de vertaling naar de klas en vaak stopt het daar. Skillis doorbreekt dit patroon.

De mooie gedachte achter Skillis is dat leerkrachten hun leerlingen concreet helpen om zelfverantwoordelijke burgers te worden in een steeds veranderende maatschappij, om daarin het verschil te maken. Met Skillis hebben leerkrachten concrete tools in handen om in de klas op een relatief eenvoudige manier bij te dragen aan de kwaliteiten die de leerlingen nodig hebben. Skillis heeft het complexe vraagstuk over toekomstbestendig leren teruggebracht naar vier essentiële kernvaardigheden: denkkraft, perspectief nemen, zelfregulering en samenwerken. Hiermee begint de vertaling naar het handelen in de klas. Door te focussen op deze vaardigheden wordt het probleem herkenbaar en behapbaar. Bovendien kan zo de bescheiden beschikbare tijd effectief gebruikt worden. Hiermee maakt Skillis echt het verschil.

De aanpak

De vier kernvaardigheden zullen voor iedereen herkenbaar zijn. Maar hoe ga je daar als leerkracht mee aan de slag? Skillis vertaalt de kernvaardigheden en de mooie gedachte erachter in concreet handelen in de klas. Dit gebeurt op zo'n manier dat leerkrachten met Skillis kunnen werken naast de gebruikte methodes, in iedere lesituatie. De leerkracht kiest zelf wat hij of zij wil gebruiken. Het biedt geen keurslijf maar keuzes. Daarbij kost het werken met deze aanpak weinig extra tijd.

De vier kernvaardigheden zijn vertaald in leerlingentaal: sterke denker, open kijker, doe-het-zelver en teamspeler. Het uitgangspunt is dat de leerkracht met de leerlingen samen over al deze vaardigheden praat. Wat is volgens jou bijvoorbeeld een sterke denker? Hoe herken je een open kijker? Hoe kan ik zelf leren om een teamspeler te worden? Samen met de leerlingen wordt er per vaardigheid een profiel gemaakt. De vier profielen die zo ontstaan, worden als onderlegger gebruikt om in te passen in de dagelijkse praktijk. En, ook niet onbelangrijk, de leerkracht leeft de vaardigheden bewust voor. Zo leert de leerling aan de hand van het modelgedrag hoe hij het zelf kan doen. Uiteraard biedt de leerkracht de leerlingen iedere dag mogelijkheden om de vaardigheden te oefenen. Bijvoorbeeld door de leerling uit te dagen om te kiezen voor de net iets moeilijker opdracht en feedback te geven over de uitvoering. Deze en andere voorbeelden om de vier kernvaardigheden met leerlingen te oefenen zijn voor groep 5 - 8 uitgewerkt in het Startboek.

Inbedden in de school

Een wezenlijke verandering aanbrengen in het onderwijs dat een school verzorgt, gaat niet vanzelf. Hoe gaat een team daarmee aan de slag? De eerste vraag luidt natuurlijk: willen wij als school überhaupt het onderwijs veranderen? En zo ja, hoe gaan dan binnen het team alle neuzen dezelfde kant op? Een belangrijke start is samen over dit onderwerp na te denken, te filosoferen en te discussiëren. Wat voor school willen wij zijn? Wat voor mensen willen wij afleveren, wat willen en kunnen onze leerlingen over, pak hem beet, twintig jaar? Waar willen wij het verschil in maken? Wat is het meest waardevolle dat wij onze leerlingen meegeven? De volgende stap is formuleren welk leergedrag het team op school wil zien om daaraan

te werken. Pas als dit helder is, kun je als school vaststellen waarop je gaat focussen en hoe je dat gaat organiseren en inbedden in de school. En, ook niet onbelangrijk, hoe je vervolgens gaat monitoren of de leerlingen dat wat je ze wilt leren ook werkelijk leren.

Skillis doet een voorzet door gewenst leergedrag te formuleren in de vier vaardigheden. Skillis doet ook een voorzet door niet alleen te benoemen wat belangrijke leerkrachtvaardigheden zijn, maar ook voorbeelden te geven van hoe dat er in de praktijk uitziet. Lekker concreet, te overzien en leuk om te doen. In het Startboek worden concrete werkvormen aangereikt om iedere dag en bij elk vak aan de vier kernvaardigheden te werken. Als dit de functie van een routine krijgt, dan verandert er wezenlijk iets aan het onderwijs. Zo kunnen leerkrachten met een paar gerichte aanpassingen in de dagelijkse praktijk al een groot verschil maken. Hiermee wordt wat veel scholen in hun visie of in hun schoolplan proberen te verwoorden concreet zichtbaar in de klas.

Met de vier skills bereidt een schoolteam leerlingen beter voor op een toekomst in onze veeleisende maatschappij. De leerkracht coacht en instrueert waar nodig. De leerling beschikt als sterke denker, open kijker, doe-het-zelver en teamspeler over de vaardigheden die nodig zijn om zelf de juiste keuzes te kunnen maken op zijn toekomstige pad. Waar een skill is, is een weg.

Lisette Ligtendag en Robert Jacobs, CED-Groep

Voorbeeld van een uitgewerkt profiel

Sterke denker: Wat doet een sterke denker?

Ik stel vragen.

Als ik echt wil weten hoe iets in elkaar zit, stel ik veel vragen. Vroeger dacht ik dat ik dom was als ik veel vragen stelde, nu weet ik dat de juiste vragen verzinnen goed is.

Ik zoek naar antwoorden.

Als sterke denker zoek ik uit informatie die ik kan vinden oplossingen voor een probleem of antwoord op een vraag.

Ik denk als een programmeur.

Als sterke denker zoek ik naar overeenkomsten. Waar heb ik dit eerder gezien? Hoe kan ik dat weer gebruiken?

Ik gebruik mijn fantasie.

Als sterke denker bedenk ik allemaal leuke dingen om te doen. Leuke spelletjes of een verrassing voor de juf.

Bezoek de conferentie Waar een skill, is een weg

Deze conferentie met het gedachtegoed van de CED-Groep over toekomstbestendig onderwijs is interessant voor iedereen in het primair onderwijs. Het Startboek dat gelanceerd wordt, is met name ontwikkeld voor leerkrachten van groep 5 t/m 8.

Meer informatie over Skillis of de conferentie:
www.cedgroep.nl/skillis

NOT 2017
Stand 08.B046
Bezoek ons op de NOT
CED-Groep

Tekst:
Connie van der Zel

Fotografie:
Shutterstock